

УДК 378.00.08

Козубовська І. В., Стойка О. Я.

### ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ США

*Анотація.* У статті розглядаються загальні питання дистанційної освіти і особливості підготовки фахівців у системі дистанційної освіти США.

*Ключові слова:* дистанційна освіта, підготовка фахівців, США.

**Постановка проблеми.** Сьогодні в суспільстві відбуваються значні зміни, які суттєво впливають і на розвиток освіти, зумовлюють пошук нових технологій навчання, її реформування. Наголос у розвитку педагогічних технологій в процесі реформування системи освіти переноситься на навчання умінню самостійно здобувати потрібну інформацію, виокремлювати проблеми і знаходити шляхи їх раціонального вирішення, вміти критично<sup>4</sup> аналізувати отримані знання і застосовувати їх для вирішення нових завдань. Тому на зміну традиційним «закритим» системам навчання приходять нові «відкриті» системи, до яких, зокрема, відноситься дистанційна освіта. Саме у відкритому навчанні перевага надається самостійній роботі. Воно базується на свободі вибору місця, часу, форм навчання. Дистанційна освіта – це організована форма систематичного самонавчання, де презентація навчального матеріалу, контроль забезпечується командою педагогів на відстані за допомогою інформаційних технологій [1].

**Аналіз останніх публікацій.** Слід підкреслити, що в Україні поки що дистанційна освіта не набула значного поширення, хоч окремі її аспекти досліджуються вітчизняними вченими (О.Блажук, Є.Долинський, В.Кухаренко, Р.Шаран та ін.). Водночас, дистанційна

освіта користується значною популярністю в багатьох зарубіжних країнах, які мають вагомі здобутки в цій сфері. Вважаємо, що вивчення й аналіз зарубіжного досвіду з метою впровадження кращих його зразків у вітчизняний освітній простір є доцільним. Для дослідження нами обрано США, оскільки аналіз наукової літератури [1; 2; 3,4] свідчить, що дистанційна освіта в цій країні досить поширена.

**Основний виклад матеріалу.** Добре відомими в США є: Відкритий університет штату Фенікс (UOP); Західний державний університет (WGU); Каліфорнійський віртуальний університет (CVU); Корпоративні університети корпорацій (КУ).

UOP – приватний університет, заснований групою Apollo, перший національний університет, де реалізується експеримент – отримати освіту (як основну, так і додаткову) працюючим професіоналам. Для реалізації цього плану розгортається мережа місць по забезпеченню повного сервісу, який надається студентам з боку адміністрації, підготовлені навчальні курси початкових та середніх рівнів з нових дисциплін з гуманітарним напрямком (бізнес, психологія і т.д.). Загалом система навчання не зазнала суттєвих змін, але дистанційні курси більш інструктивні, ніж при використанні звичайного обміну матеріалами по електронній пошті (E-mail).

З 1995 році Західна асоціація Губернаторів на з'їзді створила Західний Губернаторський університет (WGU) як віртуальний університет для навчання студентів у Західних штатах США. Містечок тут також не існує, як і в UOP, а система постачання здебільшого базується на телекомунікації. Через кілька років створено висококваліфіковану організацію, яка відгукується на динаміку необхідних послуг місцевому населенню і користувачам у різних штатах. В університеті немає власного професорсько-викладацького складу, а використовуються матеріали співробітників державних та приватних коледжів Західних штатів і приватної індустрії.

Щоб застосувати курси, які базуються на мережах та інших засобах ДН, створюються локальні центри навчання, що здійснюють сервісну підтримку і інспекторський нагляд. Такі центри, як було оголошено, будуть обслуговувати не тільки Західні штати, але й США, і деякі країни за кордоном. Для цього укладено партнерську угоду з Англією, Британською Колумбією, Китаєм, Малайзією та Шотландією.

CVU створений за рішенням губернатора штату Каліфорнія як альтернатива WGU. На його думку, штат з великою кількістю інститутів вищої освіти, розвинутими телекомунікаційними мережами і великою кількістю населення, повинен мати власний університет, котрий готує робочу силу, вносить вклад в економіку штату, забезпечує глобальний експорт каліфорнійської освіти і навчання, сприймає та обслуговує потяг до освіти нового покоління.

CVU як віртуальний університет значно відрізняється своєю організацією від WGU, який включає університети штату, університети Південної Каліфорнії і всі громадські коледжі. Він розвиває мережі, де студенти зможуть знайти і записатися на курси, які пропонуються коледжам і університетам по всій Каліфорнії. При цьому захист ступенів, акредитація або суміжні професії забезпечуються місцевими вічками мережі. Кожний студент може отримати у коледжі ступінь, яка базується на курсі будь-якого університету з основними дистанційними курсами CVU.

Такі корпорації, як General Electric, Wall-Mart, Federal Express, Motorola, Disney та ін. запровадили власні корпоративні університети (КУ). Але чи мають право ці відділення називатися університетами. У багатьох випадках – так. Ігнорувати загрозу традиційній системі вищої освіти з їх боку та їх протистояння традиційним університетам було б помилкою. [2,40-42].

Навчальний центр Артура Андерсона з центром у Сан-Чарльзі, Іллінойс – другий приклад корпорації, яка веде своїх співробітників до швидких змін у технології і практиці управління. Центр споживає 250 млн. доларів на рік (5% прибутків корпорації) на розвиток, демонструючи глобальну освітню систему з філіалами в Австралії, Мексиці, Іспанії, Нідерландах.

Здійснений історико-педагогічний аналіз особливостей процесу становлення і розвитку дистанційної освіти у США, опрацювання статистичних даних Національного центру освітньої статистики Департаменту освіти США, а також економічних джерел уможливили виокремлення

п'яти етапів її розвитку: заочно-кореспондентський (1870 - 1910 рр.) – виникнення дистанційної освіти у заочній формі в період, коли регулярно загальнодоступною системою зв'язку була пошта; техніко-фасилітований (1910-1960 рр.) – розвиток дистанційної освіти на основі впровадження перших технічних засобів навчання: слайдів, кінофільмів, радіо; медіаосвітній (1960- 1985 рр.) – створення системи публічного телемовлення у США, трансляція університетських телевізійних лекцій з подальшими консультаціями у викладачів, орієнтація більшості американських педагогів на використання медійних засобів; науково-фундаментальний (1985-1995 рр.) – формування дистанційної освіти як самостійної наукової галузі, що має свою історію, філософію, теорію, предмет дослідження; інформаційно-комунікаційний (1995 р. - теперішній час) – навчання на відстані із застосуванням новітніх інформаційних технологій, формування інноваційних підходів до розвитку дистанційної освіти, пов'язаних з новими засобами і можливостями доставки інформації.

Установлено, що з кінця минулого століття у США почалася інтенсивна інформатизація суспільства, наслідком якої стало створення й розвиток розвиненого ринку інформаційних продуктів і послуг. Активне застосування інформаційних технологій у різних сферах соціально-економічної діяльності, динамічні зміни на ринку праці зумовили зростання престижу ІТ-професій, збільшення кількості робочих місць для ІТ -фахівців, підвищення ролі магістерської підготовки для формування висококваліфікованої еліти у галузі високих технологій. Ці чинники актуалізували необхідність розробки нової концепції ІТ -освіти, і, відповідно, нових підходів до професійної підготовки магістрів ІТ, спрямованих на трансформацію змісту навчання, використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі, модернізацію науково-методичного і технічного забезпечення, підвищення інформаційної компетентності тьюторів, зміну ролі викладача і студента в інформаційно-комп'ютерному навчальному середовищі.

Кількість університетів, що здійснюють підготовку магістрів ІТ, зросла з 34 у 1981 році до 101-у 2009 році, а за дистанційною формою їх готують у 42 університетах [3].

Виявлено особливості організації дистанційного навчання магістрів ІТ в США, зокрема: децентралізацію та автономію в управлінні дистанційною освітою на федеральному рівні; диверсифікацію вищих навчальних закладів; гнучкий механізм моніторингу якості надання дистанційних освітніх послуг; акредитацію освітніх програм дистанційного навчання магістрів; залучення альтернативних джерел фінансування; участь представників бізнесу та роботодавців у розробці професійних стандартів та створенні «інтерактивних університетів», «віртуальних університетів», «мережевих консорціумів»; активна діяльність приватних комерційних провайдерів дистанційного навчання, компаній з дистанційної сертифікації магістрів ІТ; вільний доступ до отримання дистанційних освітніх послуг; впровадження сучасних інформаційних технологій з різними режимами навчання; оптимальні системи управління навчальними ресурсами; забезпечення зворотного зв'язку у навчальному процесі; урахування попереднього професійного досвіду магістрів.

У дистанційній освіті велика роль належить тьюторам, які виступають в ролі викладачів, консультантів і менеджерів навчального процесу. До них ставляться високі вимоги особистісно-професійного характеру і відбір тьюторів є дуже серйозним.

Висновок. Отже, дистанційна освіта успішно існує в США поряд із стаціонарною освітою і дає можливість навчатися індивідам у будь-яких регіонах згідно обраного ними часу і темпу навчання і одночасно працювати.

#### Література

1. Holmberg B. Distance Education / B.Holmberg. – New York: Kogan Page, 1997. – 167 p.
2. Основы дистанционного обучения. Дистанционный курс : Учебное пособие / [Кухаренко В.М., Олейник Т.О., Рыбалко О.В., Савченко М.В.] / Под ред. В.М.Кухаренко. – Харьков: ХДПУ, 1999. – 182 с.
3. Шаран Р.В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Руслан Володимирович Шаран. – Тернопіль : ТИПУ, 2010. – 20 с.
4. Козубовська І.В., Бартош О.П., Шпенник С.З. Зарубіжний досвід підготовки фахівців в системі дистанційної освіти : Монографія / І.В.Козубовська, О.П.Бартош, С.З.Шпенник. – Ужгород : ПП Бреза, 2012. – 155с.

*Аннотация.* В статье рассматриваются общие вопросы дистанционного образования и особенности подготовки специалистов в системе дистанционного образования США.

**Ключевые слова:** дистанционное образование, подготовка специалистов, США.

**Summary.** In this article the questions of distance education and specialists' training in USA are considered.

**Key words:** distance education, training of specialists, USA.